

szűrődik át a napfény a metszett köveken, vörösen, zölden, kéken, akár csillagokba néznénk. Emítt két kényelmes karosszék, támláján és ülésen arany nyomású bőr; amott Van Dyck egy nőalakja, eredeti, boglárokkal kirakott keretben; vele szemben a falon palmettás perzsa kárpit, az ajtók fölött aranyos tükrök, s a padlón mindezt összefoglalva lágy szőnyeg, melynek fakó vörös tükrébe virágos kertet szöttek keleten. A középső nagy szalonba lépve szintén a színek varázsa alatt állunk. A nagy szmírna szőnyeg sötétkék alapját azurra változtatja át a rajta tovasíkló fénysugár s izzó vörössé a karmarín geometriai motívumokat. A levegő pedig aranyos, aranyos a sárga tapétától, a XVIII. század olasz eredetű bútorzat halavány aranyától, a melyet az ülések selyem himzése egészít ki egymásba olvadó árnyalataival, a porcellánokat rejtő faragott aranyos szekrénytől, közbe felcsillámlik az asztalok bronz díszítése

az ezüst s egy-egy mélységes meleg tónusú festmény. Jobbra kisebb szalon; világos, virágos; selyemmel borított bútorzata, virágos porcellánjai közepette szinte látni véljük a hajporos párt, amely talán ott találta meg az örökké keresett, ritka-ritka boldogságot. Balra ellenben a képtári szobában, ahol a komoly egyszerűség adja meg az alaphangot, magunkba szállunk s lelkünk előtt önkénytelenül megnyilatkozik a hatalma annak, mi állandó és örök, ellenállhatatlan és hódító, aminek neve: művészet.

Az Iparművészeti Múzeum egy önálló új osztálylyal, a főváros egy európai színvonalú látványossággal, a nemzet kincsekkel gyarapodott özv. Ráth Györgyné önzetlen nagylelkűségéből. Mit mondhatnék egyebet mint: a magyarok Istene áldja meg érte.

REFLEXIÓK IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSUNKRÓL.

ÍRTA: K. A.

A Magyar Iparművészet legutóbbi számában Z. K. arról panaszkodik, hogy az újságok és a közönség egyaránt kedvezőtlenül ítélték karácsonyi iparművészeti kiállításunkról. És valljuk be, nem egészen ok nélkül. A jó doktor azonban nem elégszik meg azzal, hogy egyszerűen konstataálja a bajt, hanem keresi annak okait s mindenek előtt a legfontosabbat: a megfelelő gyógyszert. Meddő és méltánytalan dolog volna részünkről is, ha egyszerűen lekritizálnók kiállításunkat; szolgáljon ez inkább tanulságnak, okuljunk belőle és fordítsuk így hasznunkra a látszólagos bajt.

Nem bocsátkozhatom itt annak elvi fejtegetésébe, hogy vajjon kiállításokkal vihetjük-e előre legjobban a művészet ügyét. Megtettem ezt már egyebütt. Tény az, hogy a ma művészetének legjelentékenyebb s majdnem kizárólagos fóruma: a kiállítás. Közönségünk nagy részében kiállítás és képzőművészet szinte azonos fogalmakká váltak. Az is bizonyos,

hogy a dolgoknak ez a rendje még soká így fog maradni. Már pedig köztudomású dolog, hogy a művészeti tárgyaknak nem pusztán az a rendeltetésük, hogy mint valami állatsereglet vadjai messziről — és néha némi irtózáttal — megbámultassanak, hanem inkább az, hogy bebocsáttatást nyerjenek az emberek mindennapi életébe, ott legyenek körülöttünk és könnyítsenek rajtunk akkor is, mikor dolgozunk és akkor is, mikor pihenünk, egyszóval: hogy földi életünket jelentőségesebbé és boldogabbá tegyék.

Látni való tehát, hogy a kiállítások és mindennapi életünk között minél szorosabb kapcsolatot kell teremteni. Magyarán mondva: ha iparművészeti kiállítást rendezünk, ne érjük be azzal, ha egy csomó többé-kevésbé művészi tárgyat összehordunk s rendszertelenül egymás mellé rakunk, de alkossuk meg ott is mindennapi életünk képmását. Mutassuk be a munkásember, a lateiner, vagy akár az arisztokrata

művészi lakását, akár annak egyes részletében vagy egészében, de mindenesetre a maga eleven teljes mivoltában. Csak így válhatik a mi kiállításunk élvezetessé és tanulságossá. Az ilyen kiállításban a szemlélő rögtön meg fogja találni a rapportot a saját otthona s a neki bemutatott dolgok között, összehasonlításokat fog tenni, bírálgatni fog, de nemcsak a kiállítási tárgyak, hanem saját otthona fölött is s ebből kifolyólag talán tervezgetésekbe is fog; egy szóval megindul lelkében önállóan és spontán egy olyan folyamat, melynek eredménye, hogy közte s a művészet közt a kapocs szorosabbá fűződik. És ezzel, de csakis ezzel érte volna el a kiállítás tulajdonképeni célját.

Mínekutána pedig mindezeket elmondtam, egyszerűen reámutathatok kiállításaink meddőségének alapokára: nincsen megfelelő kiállítási helyiségünk. Hiszen oly világos és kézzelfogható dolog, hogy akkor, amidőn egész művészi életünk úgyszólván kizárólagosan a kiállítások körül forog, nem lehet hirtelenében más fontosabb pozitív feladatunk, mint hogy éppen a kiállításra szolgáló helyiséget alkossuk meg úgy, hogy az céljának valóban meg is feleljen. Érezzük is ezt a nagy hiányt évek óta mindannyian, művészek és közönség egyaránt; csak éppen a kellő erélyünk nem volt meg hozzá, hogy felocsudjunk és tette serkenjünk. Pedig bizony már túlon-túl elérkezett az ideje ennek. Ha bárhonnán is, de ideális és igazán használható és célszerű kiállítási helyiséget elő kell teremtenünk. Szüksége van erre piktoroknak, szobrászoknak, iparművészeknek egyaránt. Ne szidjuk addig sem a művészt, sem a közönséget, amíg ezen a bajon nem segítünk. Egyik sem oka semminek. Vessünk csak egy pillantást iparművészeti kiállításunk jelenlegi helyiségére és a fönnebb elmondottakra gondolva, be fogjuk látni, hogy egy igazán művészi kiállítást rendezni merőben lehetetlen.

Hogy milyen legyen az ideális kiállítási helyiség, azt fejtegetni nem lehet céлом e rövidke cikk keretében. Mozgatható közfalak,

tetszés szerint tágítható és szűkíthető, emelhető és süllyeszthető térvizonyok, a világításnak akár felülről, akár oldalról szükséglet szerint való változtathatása: mindmegannyi jelszavak, melyeknek praktikus megoldása a tapasztalatokon okultak számára is nem máról holnapra megoldható feladatot fog nyújtani.

Szavaim rövid foglalata tehát ez: közönségünknek és művészeinknek végre egy igazi kiállítási helyiségre van szükségük, ahol egymásra lelhessenek s megérthessék egymást és ezzel cikkemet tulajdonképen be is fejezhetném.

Mégis rátérek még néhány szóval két jelenségre, bár, mint mondom, ezeknek orvoslása is bent foglaltatik a fönnebb előadottakban. Mivel kiállításainkon az igazi művészi megnyilatkozás majdnem lehetetlenné van téve, ebből kifolyólag társulatunkban is úgyszólván észrevétlenül és öntudatlanul, sőt minden jóakarattal dacára a művészek szava hangtalanabbá és a feladatok művészi oldalról való megoldása nehézkesebbé vált, ez nem vád a személyek ellen, mert hiszen a társulatnál mindnyájan dolgozunk s némelyek közülünk lelkesedésük által támogatva, emberfeletti munkát végeznek. Ennek oka pusztán a fönnebb előadott mostoha viszonyokban rejlik. Ez az egyik.

Másodszor pedig kiállítóink is, miután nagy részük már eleve érzi és tudja, hogy a jelen körülmények között igazán harmonikus, művészi munkát úgy sem állíthat össze, — szól ez elsősorban az interieurökre — tehát nem is veszi feladatát komolyan, immel-ámmal összehord egyet-mást s nem tekinti a kiállítást egyébként, mint egy folsőbbfokú vásárcsarnoknak, pedig ez is megváltoznék egy csapással, ha kiállítóink egy komoly milieu számára dolgozhatnának. Nem vádolom meg tehát kiállítóink látszólagos frivolságát sem, hanem újra és újra azt mondom: teremtsünk meg igazi kiállítási helyiséget és ezzel művészetünket és iparművészetünket is újabb, helyesebb mederbe tereltük.

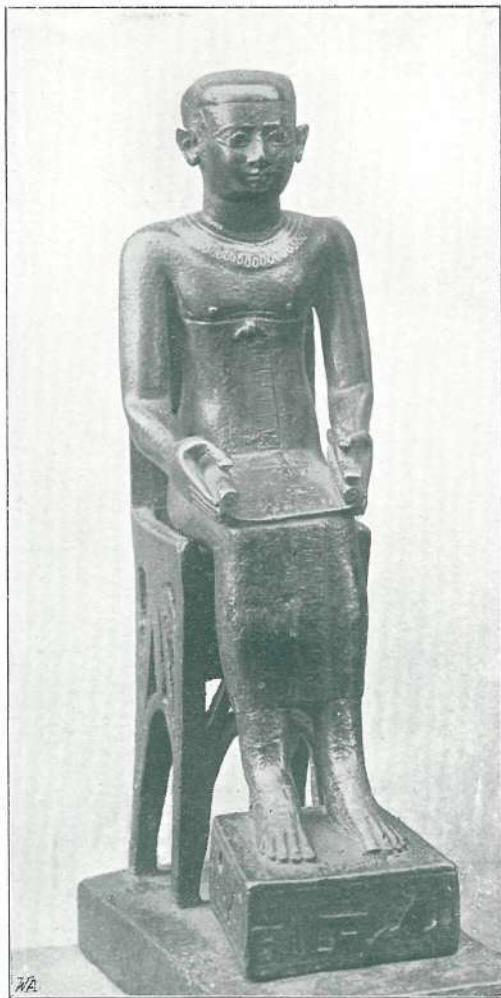

66. ATHENE SZOBRA
BRONZBÓL. GÖRÖG.

AMOR
BRONZBÓL. GÖRÖG.

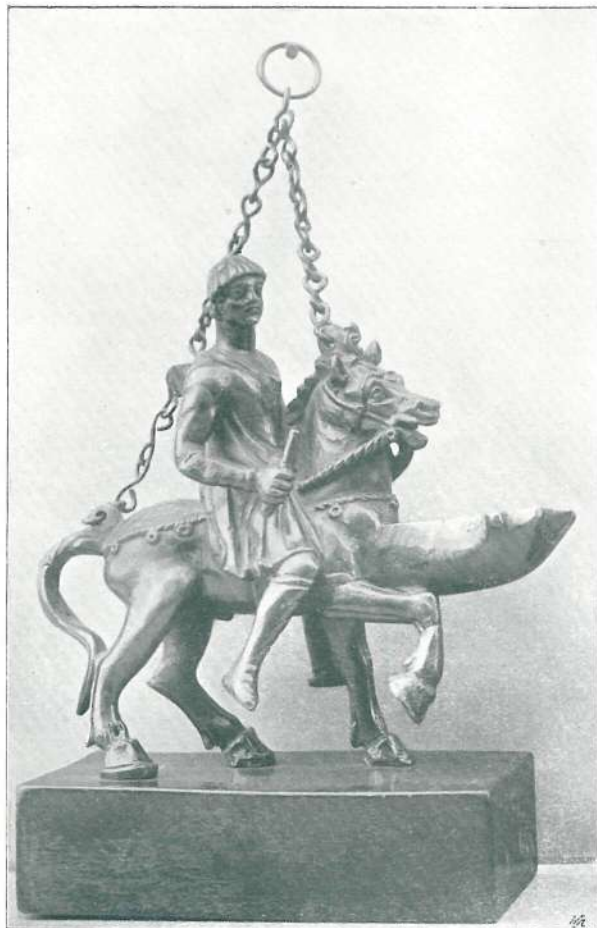
Orsz. Ráth György-múzeum.

67

67. IMAUTH SZOBROCSKÁJA. ARANYNYAL
BERAKOTT. EGYKOR A ST.-DENIS-I TEMPLOM
KRIPTÁJÁBAN. EGIPTOMI BRONZÖNTVÉNY.

68

68. FÜGGŐ LÁMPÁS.
BRONZ.
OLASZ, XIV. SZÁZAD.

69

69. SZERECSEN NŐ.
PUSZPÁNG-FARAGVÁNY.

70

70. MACSKA. EGIPTOMI BRONZÖNTVÉNY.

Orsz. Ráth György-múzeum.

71

71. LŐPORTARTÓ.
ELŐLAPJÁN PUSZPÁNGBÓL FARAGOTT VADKAN-VADÁSZAT.
XVII. SZÁZAD VÉGE.

72

72. MÁRIA A GYERMEKKEL.
PUSZPÁNGFA-FARAGVÁNY.
FRANCIA, XV. SZÁZAD.

73

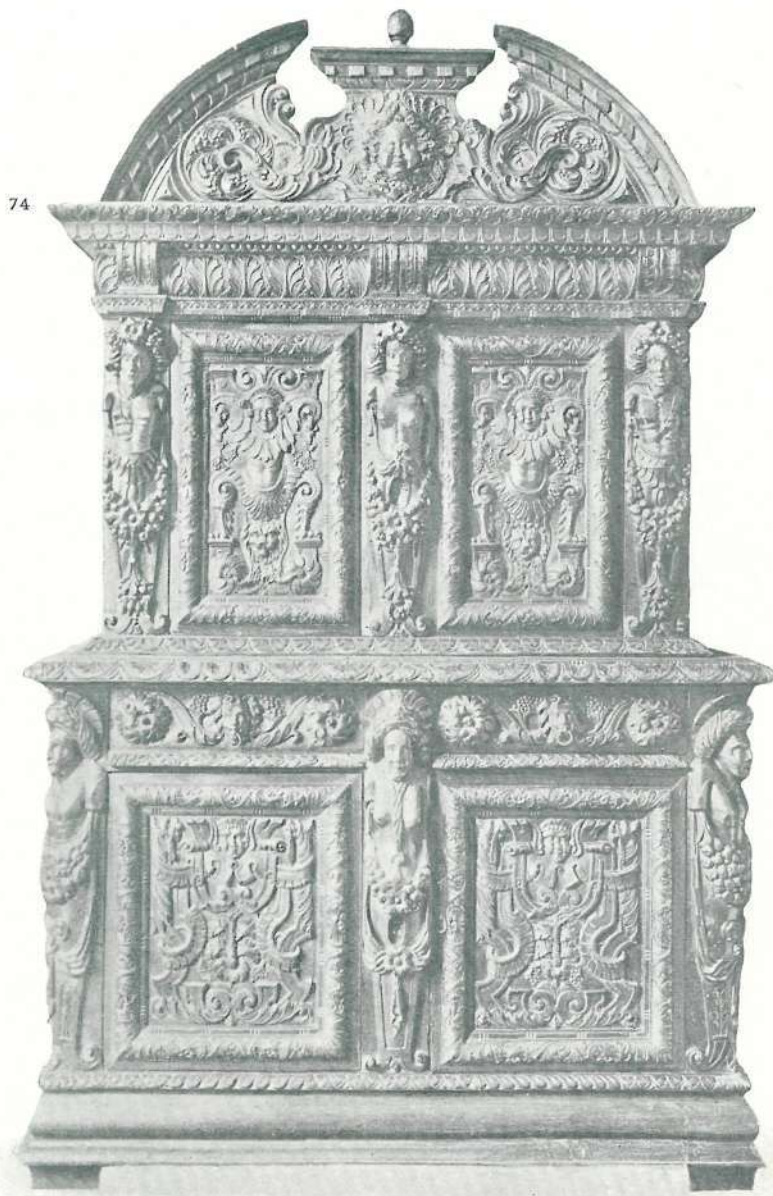

73. KORCSMAI JELENET.
PUSZPÁNGFA-FARAGVÁNY.
EGYKORÚ BÉKATEKNŐVEL BORÍTOTT KERETBEN.

NÉMETALFÖLDI. XVII. SZÁZAD.

Orsz. Ráth György-múzeum.

74. XVI. SZÁZADBELI FRANCIA-FLAMAND ÍZLÉSŰ, FARAGVÁNYOS DIÓFA-SZEKRÉNY.

Orsz. Ráth György-múzeum.